

เอลนา แพร่รานต

เพื่อนคนเก่ง

วัยเด็กและวัยรุ่น

นันทวรรณ ช่างประเสริฐ แปล

อ่านอีตา

พระเจ้า : เจ้าอยากกลับมาเมื่อไรก็ตามเลย
อย่างพวกเจ้า เราไม่เคยเกลียดชัง
ในบรรดาวิญญาณที่ไม่ยอมรับเรานั้น
พวกชอบล้อผู้อื่นเล่นสร้างความรำคาญใจให้เราน้อยที่สุด
พลังของมนุษย์ห่อเหี่ยวง่ายตายเหลือเกิน
ไม่ช้าเขาก็หลงในความสุขสบาย
ดังนั้นเราจึงยินดีให้เขามีสหายไว้คอยกระตุ้น
และต้องทำตนเป็นปีศาจ

เกอเธ่, เฟาสต์

อาร์มภบท

ลปร่องรอย

เมื่อเข้ารับโทรศัพท์มา ตอนแรกฉันคิดว่าเขาคงต้องการเงินอีก จึงเตรียมปฏิเสฐ แต่กลับไม่ใช่ สาเหตุของการโทรศัพท์เป็นเรื่องอื่น คือแม่เขาหายตัวไป

“ตั้งแต่เมื่อไหร่”

“สองอาทิตย์แล้วครับ”

“แล้วเพิ่งโทรศัพท์มาบอกเอาตอนนี้หรือ”

เขาคงรู้สึกว่าน้ำเสียงของฉันเหมือนจะเอาเรื่อง แม้ว่าฉันไม่ได้โกรธหรือขุ่นเคืองอะไร เพียงจะเหน็บแนมเบาๆ เท่านั้น เขาพยายามจะแย้ง แต่แย้งอย่างสับสนและกระอักกระอัก ภาษาถิ่นคำ ภาษากลางคำ บอกว่าคิดว่าแม่เตร็ดเตร่อยู่นะเนเปิลส์เหมือนเคย

“ตอนกลางคืนด้วยหรือ”

“น้ำก็รู้ว่าแม่เป็นยังไง”

“ก็รู้ แต่หายไปสองอาทิตย์ แกว่ามันปกติหรือ”

“ปกติสิ น้ำไม่ได้เจอแม่นานแล้ว แม่แย่งลงกว่าเดิม ไม่เคยหลับเคยนอน เดี่ยวเข้า เดี่ยวออก ทำอะไรตามใจชอบ”

แต่สุดท้ายเขาก็เป็นกังวล เทียวถามหมดทุกคน ไปตามหาในโรงพยาบาล และถึงกับแจ้งตำรวจ แต่ไม่ได้เบาะแสะอะไรเลย แม่เขาไม่อยู่ที่ไหนสักแห่ง ช่างเป็นลูกที่ตีเสียจริงๆ ผู้ชายร่างใหญ่ อายุร่วมสี่สิบ ในชีวิตไม่เคยทำงาน ทำการอะไรเลย นอกจากขายของผิดกฎหมายและผลาญเงิน ฉันนึกภาพว่า เขาจะตามหาอย่างถึงถิ่นแค่ไหนกันหนอ ไม่เลยสักนิด เขาเป็นคนไม่มีสมอง และคิดถึงแต่เรื่องของตัวเอง

“แม่ไม่ได้อยู่กับน้ำนะ” จู่ๆ เขาก็ถามขึ้น

แม่เขาอะหรือ ที่ตุรินนี่นะ เขารู้ดีว่าสถานการณ์เป็นอย่างไร และพูดไป

อย่างนั้นเอง เขาต่างหากที่เดินทางเก่ง มาบ้านฉันอย่างน้อยๆก็สิบหนแล้ว โดยไม่มีใครเชิญ ส่วนแม่เขาซึ่งฉันจะต้อนรับด้วยความยินดี ทั้งชีวิตกลับไม่เคยจากเนเปิลส์ไปไหนเลย ฉันตอบเขาว่า

“เปล่า ไม่อยู่”

“น้ำแฉใจนะ”

“รีโน ขอร้องละ ฉันบอกว่าไม่อยู่ก็ไม่อยู่สิ”

“ถ้าอย่างนั้นแม่ไปไหนล่ะ”

เขาร้องไห้ ฉันปล่อยให้เขาแสดงบทสั่นหวัง ตอนแรกเขาแสรังสะอีก สะอื้น และต่อมาก็สะอื้นจริงๆ พอเขาหยุดร้องไห้ ฉันบอกเขาว่า

“ขอร้องละนะ ทำอย่างแม่แก่ต้องการสักครั้งเถอะ อย่าไปตามหาเลย”

“นี่น้ำพุอะไรของน้ำ”

“ก็พุตอย่างที่คุณนั่นแหละ มันไม่มีประโยชน์ แกงหัดใช้ชีวิตตามลำพัง แล้วก็ไม่ต้องติดต่อกันด้วย”

ฉันวางหูโทรศัพท์

2

แม่ของรีโนชื่อรฟฟาแอลลา เซรูลโล ใครๆมักเรียก ลีนา แต่ฉันไม่ ฉันไม่เรียกทั้งชื่อแรกและชื่อหลัง กว่าหกสิบปีมาแล้วที่สำหรับฉัน เธอคือ ลีลา หากจู่ๆฉันเกิดเรียกเธอว่า ลีนา หรือ รฟฟาแอลลา เธอคงคิดว่ามิตรภาพของเราจบสิ้นแล้ว

อย่างน้อยก็เป็นเวลาสามสิบปีที่เธอเฝ้าบอกฉันว่า อยากหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอย มีฉันเพียงคนเดียวเท่านั้นที่รู้ว่าเธอหมายความว่าอะไร เธอไม่เคยคิดจะแอบหนีไปไหน ไม่เคยคิดจะเปลี่ยนชื่อเปลี่ยนนามสกุล หรือฝันจะสร้างชีวิตใหม่ที่อื่น และไม่เคยคิดจะฆ่าตัวตายด้วย ก็เธอรังเกียจออกอย่างนั้นที่จะให้รีโนมายุ่งเกี่ยวกับร่างกายของเธอ และต้องเป็นธุระจัดการกับมัน เจตนา

ของเธอเป็นอย่างอื่นมาโดยตลอด เธอต้องการจะระเหิดหายไป ต้องการให้เซลล์ร่างกายทุกส่วนกระจัดกระจายไปคนละทิศคนละทาง และต้องไม่มีสิ่งใดของเธอให้พบเห็นอีก เนื่องจากว่าฉันรู้จักเธอดี หรืออย่างน้อยก็คิดว่ารู้จัก ฉันจึงแน่ใจว่าเธอพบวิธีที่จะไม่ทิ้งอะไรไว้ที่ไหนสักแห่งในโลกนี้เลย แม้กระทั่งเส้นผมสักเส้น

3

ผ่านไปหลายวัน ฉันดูอีเมล ดูจดหมาย แต่ไร้หวัง ฉันเขียนถึงเธอบ่อยมาก ส่วนเธอแทบไม่เคยตอบเลย เป็นอย่างนี้เรื่อยมาจนชิน เธอชอบโทรศัพท์มากกว่า หรือไม่ก็คุยกันจนตึกตื่นเวลาฉันไปเนเปิลส์

ฉันเปิดลิ้นชัก เปิดกล่องโลหะที่ฉันเก็บของสารพัดชนิดไว้ มันมีไม่กี่ชิ้น ทั้งไปเสียเยอะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของที่เกี่ยวข้องกับเธอ ซึ่งเธอเองก็รู้ แล้วฉันก็ได้เห็นว่า ตัวเองไม่มีอะไรที่เป็นของเธอเลย ไม่มีรูปถ่าย ข้อความสั้นๆ หรือของขวัญสักชิ้น เรื่องนี้ฉันเองยังแปลกใจ เป็นไปได้หรือที่ตลอดหลายปีมานี้เธอไม่ได้ทิ้งอะไรของเธอไว้กับฉันเลย ที่แยกจากนั้นคือ เป็นไปได้หรือที่ฉันเองไม่อยากจะเก็บอะไรของเธอไว้เลย เป็นไปได้

คราวนี้นั้นเป็นคนโทรศัพท์ไปหาอีโนเอง ด้วยความจำใจ เขาไม่รับทั้งโทรศัพท์ที่บ้านและโทรศัพท์มือถือ ตกเย็นเขาถึงโทรกลับมา ตามความสะดวกของเขา น้ำเสียงเรียกความสงสาร

“ผมเห็นว่าน้ำโทรมา น้ำได้ข่าวหรือครับ”

“เปล่าๆ แกล้ง”

“ไม่เลย”

เขาพูดอะไรไปเรื่อยเปื่อย บอกว่าอยากไปออกทีวี ในรายการเกี่ยวกับคนหาย และลงประกาศ จะขอโทษแม่ทุกอย่าง และวิงวอนให้กลับบ้าน

ฉันทนฟังอย่างใจเย็น แล้วถามว่า

“แกดูในตู้เสื้อผ้าแม่แกหรือยัง”

“ดูไปทำไม”

เป็นธรรมดาว่าเขาไม่เคยนึกถึงเรื่องที่ชัดเจนในตัวมันเองที่สุด

“ไปดูซิ”

เขาไปดู แล้วก็รู้ว่าในนั้นไม่มีอะไรเลย เสื้อผ้าแม่เขาสักชิ้นก็ไม่มี ไม่ว่าจะสำหรับฤดูร้อนหรือฤดูหนาว มีแต่ไม้แขวนเสื้อเก๋ๆ ฉันให้เขาไปค้นดูทั่วๆ บ้าน รองเท้าหายไป หนังสือซึ่งมีอยู่ไม่กี่เล่มหายไป รูปถ่ายหายไปทุกใบ เทปบันทึกภาพหายไป คอมพิวเตอร์ของเธอหายไป รวมทั้งแผ่นดิสก์เก๋ๆ ที่เมื่อก่อนใช้กันด้วย หายไปหมด หมดทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับประสบการณ์แม่หมดทางอิเล็กทรอนิกส์ผู้เริ่มใช้คอมพิวเตอร์มาตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1960 สมัยแผ่นการ์ดเจาะรู รีโนงงัน ฉันบอกเขาว่า

“แกหาตามสบายนะ จะนานแค่ไหนก็ได้ เสร็จแล้วโทรมาบอกฉันที่ว่า แกเจออะไรของแม่แกสักชิ้นไหม”

เขาโทรศัพท์มาวันรุ่งขึ้น กระวนกระวายมาก

“ไม่มีเลยครับ”

“ไม่มีสักชิ้นใช่ไหม”

“ไม่มี แม่ตัดรูปแม่ออกจากรูปทุกใบที่เราถ่ายด้วยกัน รูปตอนผมยังเด็กด้วย”

“แกหาดีแล้วหรือ”

“หาจนทั่ว”

“ในห้องใต้ดินด้วยใช่ไหม”

“ผมบอกว่าหาจนทั่วแล้ว แม้แต่กล่องเอกสารก็หายไป พวกไบเกิดสัญญาติดตั้งโทรศัพท์ บิลต่างๆ มันหมายความว่ายังไงกัน มีคนมาขโมยไปหรือ พวกเขาหาอะไร ต้องการอะไรจากแม่และจากผม”

ฉันพูดให้เขาลายความกังวล บอกเขาว่าสบายใจได้ เป็นไปได้ยากที่จะมีใครต้องการอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเขา

“ขอผมไปอยู่บ้านหน้าสักพักได้มั๊ย”

“ไม่ได้”

“นะหน้า ผมนอนไม่หลับ”

“เรื่องของแก รีโน ฉันไม่รู้จะช่วยเหลืออะไรแกได้”

ฉันวางหู และพอเขาโทรมาใหม่ ฉันก็ไม่รับ ฉันไปนั่งที่โต๊ะเขียนหนังสือ ลีลาคิดทำอะไรเกินเหตุตามเคย ฉันคิด

เธอขยายเรื่องร้องรอยออกไปจนเกินเลย เธอไม่เพียงต้องการให้ตัวเอง หายไปเท่านั้น หายไปในตอนนี้ เมื่ออายุหกสิบหกปี แต่ยังต้องการลบชีวิตที่ ผ่านมาทั้งหมดอีกด้วย

ฉันรู้สึกโกรธมาก

มาดูกันว่าครั้งนี้ใครจะชนะ ฉันคิด พลังเปิดคอมพิวเตอร์ แล้วเริ่มเขียน เรื่องราวระหว่างเราในทุกรายละเอียด ทุกอย่างที่ฉันจำได้

วัยเด็ก

เรื่องของคนอาคิเล

มิตรภาพของฉันทับลิลาเริ่มต้นตอนที่เรตัดสินใจก้าวขึ้นบันไดมีดๆ ที่ละชั้นๆ ทีละทอดๆ จนถึงประตูพาร์ตเมนต์ของดอนอาคิลเล

ฉันจำได้ว่ามีแสงสีม่วงบนลาน กลิ่นยามเย็นอันอบอุ่นในฤดูใบไม้ผลิ พวกแมงก่ากำลังเตรียมอาหารค่ำ ได้เวลากลับเข้าบ้านแล้ว แต่เรายังอยู่ทำประลองความกล้ากัน โดยไม่พูดจากันเลย เราทำแบบนี้มาระยะหนึ่งแล้ว ทั้งในและนอกโรงเรียน ลิลาสอดมือลงไปในห้องดำๆ ของฝาที่ระบายน้ำจนสุดแขน ฉันทำตามทันที หัวใจเต้นแรง หวังว่าแมลงสาบจะไม่ไต่กรูกันขึ้นมาตามผิวหนังของฉัน และหนูไม่กัด ลิลาปีนขึ้นไปจนถึงหน้าต่างชั้นล่างของห้องซินญอรา สบันญูโอโล โหนดแห่งเหล็กซึ่งเป็นที่คล่องราวตากผ้า แกว่งตัวไปมา แล้วกระโดดลงบนทางเท้า ส่วนฉันก็รีบทำตาม แม้จะกลัวตกลงมาเจ็บ ลิลาเอาเข็มกลัดชั้นสนิมแทงเข้าไปในผิว เธอเจอมันบนถนนตั้งแต่เมื่อไรไม่รู้ เก็บไว้ในกระเป๋าเหมือนเป็นของขวัญจากนางฟ้า ฉันมองดูปลายโลหะนั้นเงาอะคูโมงค์สีขาวในฝ่ามือเธอ แล้วพอเธอดึงออกมาและยื่นให้ฉัน ฉันก็ทำตามเหมือนกัน

ถึงตอนหนึ่ง เธอมองฉันด้วยสายตาแบบของเธอ คือหรีตานิ่ง จากนั้นเดินไปทางตึกหลังที่ดอนอาคิลเลอาศัยอยู่ ฉันรู้สึกเย็นเยียบด้วยความกลัว ดอนอาคิลเลเป็นยักษ์กินคนแบบในนิทาน ฉันถูกสั่งห้ามอย่างเด็ดขาดไม่ให้เข้าใกล้ แก พุดกับแก จ้องมองแก หรือแอบดูแก ต้องทำเหมือนว่าแกและครอบครัวไม่มีตัวตน คนในบ้านฉันและที่อื่นๆ หวาดกลัวและเกลียดชังแก ซึ่งฉันไม่รู้ว่าความกลัวและความเกลียดนั้นมาจากไหน พอพุดถึงแกในแบบที่ทำให้ฉันนึกภาพว่าแกรูปร่างใหญ่โต มีตุ่มสีม่วงเต็มตัว และซี่โมโห ทั้งๆ ที่คนเรียกแกว่า “ดอน” ซึ่งฉันนึกถึงผู้มีอำนาจที่ใจเย็น แกเป็นสิ่งมีชีวิตที่ทำด้วยอะไรก็ไม่ว่าเหล็ก แก้ว หรือว่าตาแย แต่มีชีวิต มีชีวิตด้วยลมหายใจร้อนๆ ที่ออกจากจมูกและปากของแก ฉันคิดว่าแค่เห็นแกอยู่ไกลๆ แกก็คงเอาอะไรแหลมๆ ร้อนๆ

แทงตาฉัน และหากว่าฉันเกิดบ้าเดินเข้าไปใกล้ประตูบ้านแก แกคงฆ่าฉัน

ฉันรอดอยู่ครู่หนึ่งว่าลิลลาจะเปลี่ยนใจเดินกลับมาหรือเปล่า ฉันรู้ว่าเธอคิดจะทำอะไร และหวังว่าเธอจะลืมน แต่ไร้ผล เธอไม่ลืมน ไฟถนนยังไม่เปิด ไฟบนบันไดก็ยังไม่เปิดเหมือนกัน ได้ยินเสียงคนพูดจากันอย่างหงุดหงิดดังมาจากอาคารหลังต่างๆ หากฉันจะตามเธอไป ก็ต้องทิ้งแสงสีฟ้าหม่นบนลาน แล้วเข้าประตูมืดๆ นั้นไป ในที่สุดฉันตัดสินใจ ตอนแรกมองไม่เห็นอะไรเลย มีแต่กลิ่นของเก่าๆ และตืดที่ ต่อมาเมื่อสายตาชินกับความมืด ฉันก็เห็นลิลลานั่งอยู่บนบันไดชั้นแรก เธอลุก แล้วเราก็ก้าวขึ้นไป

เราเดินซิดมั้ง เธอนำหน้าไปสองชั้น ฉันตามหลังสองชั้น ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเร่งเดินให้ระยะห่างนั้นสั้นเข้าหรือปล่อยให้มันยาวออกไปดี ความรู้สึกที่ไหล่ข้างหนึ่งครูดผนังลวกๆ ยังติดอยู่ในความทรงจำของฉัน รวมทั้งความคิดที่ว่าบันไดสูงมาก สูงกว่าของตึกหลังที่ฉันอาศัยอยู่ ตอนนั้นฉันตัวสั่น เสียงฝีเท้าทุกก้าว เสียงคนพูดทุกคำ เป็นเสียงของดอนอาคิลเลผู้กำลังตามหลังเรามา หรือเข้ามาหาเราข้างหน้าพร้อมมิดเล่มยาว แบบที่ใช้แอลกอฮอล์ได้กลิ่นกระเทียมเจียว มาเรียเมียของดอนอาคิลเลคงจะจับฉันลงกระแทกที่มีน้ำมันเดือดปุดๆ ลูกๆ ของแกจะกินฉัน ส่วนแกจะดูหัวฉันเหมือนพ่อดูหัวปลากะบอก

เราหยุดพักกันหลายครั้ง ทุกครั้งฉันหวังว่าลิลลาจะตัดสินใจกลับลงไปข้างล่าง ฉันเหิง้ออกท่วมตัว ไม่รู้เธอเหิง้ออกไหม นานๆ ที่เธอก็มองเห็นไปข้างบน แต่ไม่รู้ว่าจะมองอะไร เพราะมีแต่แสงสีเทาตรงหน้าต่างบานใหญ่ทุกช่วงบันได ทันใดนั้นไฟก็เปิด แต่แสงไฟมัวซัวและอาบฝุ่น ทำให้ส่องไม่ถึงถึงพื้นที่บริเวณกว้างจึงยังอยู่ในเงามืด เต็มไปด้วยอันตราย เรารอดูว่าจะใช้ดอนอาคิลเลหรือเปล่าที่เป็นคนเปิดไฟ แต่ไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย ไม่ว่าเสียงฝีเท้าหรือเสียงประตูปิดเปิด จากนั้นลิลลาเดินต่อ ส่วนฉันก็เดินตาม

เธอถือว่าการกำลังทำสิ่งถูกต้องและจำเป็น ส่วนฉันลืมหุผลไปหมดทุกอย่าง และแน่ละว่าฉันอยู่ตรงนั้นก็เพียงเพราะมีเธออยู่ด้วย เราก้าวซ้าๆ ขึ้นไปหาสิ่งที่เรากลัวมากที่สุดในตอนนั้น ไปอยู่เบื้องหน้าความกลัว และซักถามมันถึงบันไดช่วงที่ลิลลาทำสิ่งไม่คาดคิด เธอหยุดรอฉัน และพอนฉันตามไป

ถึง เธอก็ยื่นมือมา การกระทำนั้นทำให้ทุกอย่างระหว่างเราเปลี่ยนไปตลอดกาล

2

เป็นความผิดของเธอ ก่อนหน้านั้นไม่นาน อาจจะสิบวันหรือสักเดือนหนึ่ง ใครจะไปรู้ ก็สมัยนั้นเราไม่รับรู้เรื่องเวลา เธอหลอกเอาตุ๊กตาของฉันไป แล้วโยนลงชั้นใต้ดิน ตอนนั้นเรากำลังขึ้นไปหาความกลัว ตอนนั้นเรารู้สึกว่าต้องลงและรีบลง ลงไปสู่สิ่งที่ไม่รู้จัก ไม่ว่าจะขึ้นหรือลง เราก็รู้สึกว่าจะกำลังเข้าไปหาอะไรบางอย่างที่แสนน่ากลัว ซึ่งแม้ว่ามันจะมีอยู่ก่อนเรา แต่ก็ เป็นเรา และเป็นเราเสมอ ที่มันรอคอย หากใครเพิ่งมาอยู่ในโลกนี้ได้ไม่นาน ก็ยากที่จะรู้ว่าสิ่งใดคือหายนะอันเป็นบ่อเกิดของความรู้สึกว่าจะเกิดหายนะ บางทีเราอาจรู้สึกว่าจะไม่จำเป็นต้องรู้ด้วยซ้ำ พวกผู้ใหญ่ขณะรอคอยวันพรุ่งนี้ มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันที่ข้างหลังเป็นเมฆอวาน หรือเมฆอวานขึ้น หรืออย่างมากที่สุดดาห์ที่ไปแล้ว นอกนั้นพวกเขาไม่ต้องการคิดถึง เด็กๆไม่รู้จักความหมายของเมฆอวาน เมฆอวานขึ้น หรือแม้กระทั่งพรุ่งนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ตรงนี้ ในขณะนี้ ถนนอยู่ที่นี่ ประตูอยู่ที่นี่ บ้านได้อยู่ที่นี่ แม่อยู่ที่นี่ พ่ออยู่ที่นี่ ตอนนี้อยู่กลางวัน ตอนนี้อยู่กลางคืน สมัยนั้นฉันยังเด็ก คิดแล้วตุ๊กตาของฉันรู้อะไรมากกว่าฉันเสียอีก ฉันพูดกับมัน มันพูดกับฉัน ไบหน้าของมันเป็นด้วยเซลลูลอยด์ ผมเซลลูลอยด์ และตาเซลลูลอยด์ มันสวมชุดสีน้ำเงินที่แม่เย็บให้ในช่วงเวลาแห่งความสุขอันหายาก มันสวยมาก ผิดกับตุ๊กตาของลิลา ซึ่งตัวเป็นผ้าสีเหลืองหม่น เต็มไปด้วยขี้เลื่อย ฉันรู้สึกว่ามันน่าเกลียดและสกปรก ตุ๊กตาทั้งสองตัวแอบมองกัน หยิ่งเชิงกัน พร้อมจะหนีมาอยู่ในอ้อมแขนเราหากฝนตกฟ้าร้อง หรือมีคนตัวโตกว่า แข็งแรงกว่า และมีฟันแหลม ต้องการจะตะครุบมันไป

เราเล่นกันอยู่บนลาน แต่เหมือนไม่ได้เล่นด้วยกัน ลีลานั่งกับพื้น ข้างหน้าต่างห้องใต้ดินด้านหนึ่ง ส่วนฉันอยู่อีกด้านหนึ่ง เราชอบที่ตรงนั้น อย่างแรกเลยเป็นเพราะสามารถวางข้าวของทั้งของดินาตุ๊กตาของฉัน และของหนู

ตุ๊กตาของลิลลา บนฐานปูนระหว่างซีลูกทรงหน้าต่าง โดยพิงไว้กับมั่งลวด เราวางก้อนหิน ผาขวดน้ำ ดอกไม้ดอกเล็กๆ ตะปู และเศษแก้ว สิ่งที่ลิลลาพูดกับหนูฉันจะจำมาพูดเบาๆ กับตينا แต่ดัดแปลงเล็กน้อย ถ้าเธอหยิบผาขวดไปวางบนหัวตุ๊กตาของเธอเหมือนเป็นหมวก ฉันก็จะพูดกับตุ๊กตาของฉันเป็นภาษาถิ่นว่า ตินา สวมมงกุฎราชินีสิ ไม่งั้นเดี๋ยวไม่สบายนะ ถ้าหนูเล่นต้องเตบเบนแขนของลิลลา ครู่ต่อมาฉันก็ให้ตินาทำแบบเดียวกัน แต่เรายังไม่เคยตกลงเล่นอะไรด้วยกัน หรือช่วยกันทำอะไรเลย แม้กระทั่งที่ตรงนั้นเราก็ต่างคนต่างเลือก ลิลลาเดินไปตรงนั้น ฉันเดินเตร่ แสร้งไปอีกทาง จากนั้นก็ทำหน้าที่ตาเฉยไปนั่งข้างๆ ช่องอากาศด้วยกันกับเธอ แต่ด้านตรงข้าม

สิ่งที่ดึงดูดใจเรามากที่สุดคืออากาศเย็นๆ จากชั้นใต้ดิน มันพัดสดชื่นทั้งในฤดูใบไม้ผลิและฤดูร้อน นอกจากนั้นเรายังชอบลูกทรงที่มีใยแมงมุม ความมืด และมั่งลวดขึ้นสนิมจนแดง และม้วนงอทั้งฝั่งฉันและฝั่งลิลลา ทำให้เกิดช่องสองช่องขนานกัน ซึ่งเราอาจโยนก้อนหินลงไปในความมืด แล้วฟังเสียงมันกระทบพื้น ตอนนั้นทุกอย่างทั้งสนุกและน่ากลัว ความมืดอาจฉวยตุ๊กตาของเราไปทางช่องนั้น บางครั้งตุ๊กตาปลอดภัยอยู่ในอ้อมแขนเรา แต่บ่อยครั้งเราจึงใจวางไว้ข้างๆ มั่งลวดบิดงอ มันจึงโดนลมเย็นๆ จากชั้นใต้ดิน และได้ยินเสียงน่ากลัวที่ลอดขึ้นมา ทั้งเสียงสวบสาบ เอี้ยดอียด และเสียงครีตคราด

หนูกับตินาไม่มีความสุข ความหวาดกลัวที่เราลิ้มรสในแต่ละวันเป็นความหวาดกลัวของมันเป็นทั้งสอง เราไม่ไว้ใจแสงสว่างที่ตกลงบนก้อนหิน บนตึก บนไรราน บนผู้คนนอกบ้านและในบ้าน มันทำให้เราสังหรณ์ใจว่ายังมีมัมมิด มีความรู้สึกที่ถูกเก็บกดไว้และจวนจะระเบิดอยู่ตลอดเวลา ทุกอย่างที่เรากลัว กลางแสงแดดตอนกลางวัน เราคิดว่ามันมาจากช่องต่างๆ มาจากถ้ำที่อยู่เลยออกไปใต้ตึกรามบ้านช่อง ยกตัวอย่างดอนอาคิลเล แก่ไม่ได้อยู่เพียงในบ้านของแกที่ชั้นบนสุดเท่านั้น แต่ยังอยู่ข้างล่างนั้นด้วย เป็นแมงมุมท่อมกลางแมงมุม เป็นหนูท่อมกลางหนู เป็นรูปทรงหนึ่งที่เปลี่ยนเป็นทุกรูปทรง ฉันนึกภาพแกปากอ้าเพราะมีเขี้ยวยาวเหมือนสัตว์ ตัวเป็นหินใสเหมือนแก้วปกคลุมด้วยหญ้ามีพิษ พร้อมจะเก็บทุกอย่างที่เราทำตกลงไปในมุ่มมั่งลวดขาด แล้วเอาใส่กระเป๋าสีดำใบใหญ่ยักษ์ กระเป๋าใบนั้นเป็นลักษณะสำคัญของตอน

อาคิลเล แยกพิศตตลอดเวลา แม้กระทั่งตอนอยู่ในบ้าน ในนั้นแกใส่ทั้ง สิ่งที่ยังมีชีวิตและตายแล้ว

ลิลารู้ว่าฉันกลัว ตึกตาของฉันบอกออกมาดังๆ และด้วยเหตุนี้ ในวันที่ เราแลกตึกตากันเป็นครั้งแรก โดยไม่ได้พูดจาตกลงอะไรกัน เพียงสายตา และกิริยาท่าทาง พอได้ดิ้นไป เธอก็ดันมันเข้าไปในมุ้งลวด แล้วปล่อยมัน ตกกลงไปในความมืด

3

ลิลาปรากฏตัวในชีวิตฉันตอนอยู่ชั้นประถม ฉันรู้สึกทิ้งในตัวเองทันที เพราะเธอร้ายมาก พวกเราเด็กผู้หญิงในห้องนั้นค่อนข้างร้ายกันทุกคน แต่ เฉพาะเวลาที่ครูโอลิเวียไรไม่เห็นเท่านั้น ผิดกับเธอ เธอร้ายตลอดเวลา ครั้ง หนึ่งเธอฉีกกระดาษห่มหิมิกเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วใส่ลงไปในขวดหิมิกที่ละชั้นๆ จากนั้นก็เอาปากกาจิ้มขึ้นมา แล้วขีดใส่พวกเรา ฉันโดนที่ผมสองหน อีกหน ที่คอเสื้อสีขาว ครูแผดเสียงแบบที่ครูถนัด เสียงเหมือนเข็มยาวปลายแหลม ซึ่ง ทำให้เราตกใจกลัว ครูสั่งทำโทษเธอทันทีให้เธอไปยืนหลังกระดานดำ ลิลาไม่ ทำตาม ท่าทางเธอเหมือนไม่สะทกสะท้านเสียด้วยซ้ำ แถมยังขีดกระดาษห่ม หิมิกไปทางโน้นทางนี้ต่อ ครูโอลิเวียไร ซึ่งเป็นผู้หญิงอุ้ยอ้ายและหน้าแก่ แม้ว่า อายุน่าจะเพิ่งเลยสี่สิบ จึงเดินลงมาจากโต๊ะครู พลังขู่เธอ แต่สะดุดอะไรก็ไม่รู้ จนตัวเซ ล้มลงหน้าฟาตมูมโตะนักเรียน ครูแน่นิ่งอยู่บนพื้นเหมือนตายแล้ว

ฉันจำไม่ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นหลังจากนั้น จำได้เพียงร่างไม่ไหวติงของครู เหมือนห่อผ้าสีดำคล้ำ และลิลาที่จ้องมองครูด้วยสีหน้าเคร่งขรึม

ฉันจำอุบัติเหตุทำนองนั้นได้มากมายหลายหน พวกเราอาศัยอยู่ในโลก ที่ทั้งเด็กและผู้ใหญ่บาดเจ็บกันบ่อยๆ บาดแผลมีเลือดไหล เป็นหนอง และ บางครั้งก็ถึงตาย ลูกสาวคนหนึ่งของซินญูร่าอัสซุนตาแม่ค้าขายผักผลไม้ โดนตะปูตำเป็นแผล แล้วเป็นบาดทะยักตาย ลูกชายคนสุดท้ายของซินญูร่า

สบันญูโอโลเป็นคอติบเทียมตาย ลูกพี่ลูกน้องของฉันคนหนึ่ง ตอนอายุสี่สิบ เข้าวันหนึ่งไปโกยเศษปรักหักพัง ตกเย็นโดนรถทับตาย เลือดออกทางหูและปาก พ่อของแม่ฉันตายเพราะตกจากตึกที่กำลังสร้าง พ่อของซินญอร์เปลูโซ แขนด้วนข้างหนึ่ง โดนเครื่องกลึงตัดไปอย่างไม่คาดคิด น้องสาวของจูเซปปีนา เมียซินญอร์เปลูโซ เป็นวัณโรคตายตอนอายุสี่สิบสองปี ลูกชายคนโตของดอน อาคิลเล ซึ่งฉันไม่เคยเห็น แต่ก็รู้สึกเหมือนจำเขาได้ ไปสงครามแล้วตายสองหน ครั้งแรกจมน้ำตายในมหาสมุทรแปซิฟิก จากนั้นถูกปลาฉลามกิน ครอบครัวเมลคืออร์เรกอดกันร้องลั่นด้วยความกลัวตายหมดทั้งครอบครัวขณะโดนระเบิดถล่ม หญิงชราโคลรินดาตายเพราะสูดแก๊สเข้าไปแทนอากาศ จันนีโนซึ่งตอนนั้นอยู่ประณมสี่ขณะที่เราอยู่ประณมหนึ่ง ตายเพราะวันหนึ่งเจอร์เบ็ดแล้วแตะมัน ลุยจินาซึ่งเราเคยเล่นด้วยบนลาน หรืออาจจะไม่เคย และเป็นเพียงชื่อ เป็นไข้รากสาดใหญ่ตาย โลกของพวกเราเป็นอย่างนี้ มันเต็มไปด้วยถ้อยคำสังหาร ไม่ว่าจะเป็น คอติบ บาดทะยัก ไข้รากสาด แก๊ส สงคราม เครื่องกลึง เศษปรักหักพัง งาน ระเบิด วัณโรค และหนอง ฉันให้ความกลัวทั้งหลายที่อยู่กับฉันมาตลอดชีวิตย้อนกลับไปหาถ้อยคำเหล่านั้น และวันคืนเหล่านั้น

สิ่งที่ดูเหมือนปกติธรรมดา ก็อาจทำให้เราตายได้เหมือนกัน เช่นว่า เราอาจตายหากเหงื่อออกแล้วตีมน้ำเย็นจากก๊อกโดยไม่ให้น้ำเปียกข้อมือก่อน เราเป็นผื่นสีแดงเต็มตัว ไอ แล้วก็หายใจไม่ออกอีกเลย เราอาจตายหากกินลูกเชอร์รี่ดำแล้วไม่คายเม็ด เราอาจตายหากเคี้ยวหมากฝรั่งแล้วพลอกลิ้นลงไปที่สำคัญ เราอาจตายหากโดนดีที่ขมับ ขมับเป็นจุดเปราะบางมาก พวกเราเด็กผู้หญิงทุกคนระวังกันเต็มที่ แค่เพียงโดนหินขว้างเท่านั้น และการขว้างหินก็เป็นเรื่องธรรมดา ตอนเราเดินออกจากโรงเรียน แก๊งเด็กผู้ชายจากท้องไร่ท้องนา นำโดยคนที่ชื่อเอ็นโซหรือไมก็เอ็นซุโซ ลูกชายของอัสซุนตาแม่ค้าขายผักผลไม้ มาปาหินใส่เรา พวกเขาไม่พอใจที่พวกเราเด็กผู้หญิงเก่งกว่าพวกก่อนหินลอยมา พวกเราทุกคนวิ่งหนี ยกเว้นลิลลา เธอไม่หนี ยังเดินต่อ ด้วยจังหวะก้าวตามปกติ มีหน้าซำบ้างครั้งยังหยุดเดิน เธอคำนวณเส้นทางของหินเก่งมาก และเคลื่อนไหวหลบด้วยอาการสงบ ซึ่งถ้าเป็นทุกวันนี้ ฉันคงเรียกว่างดงาม เธอมีพี่ชายหนึ่งคน คงหัดมาจากเขาหรือเปล่าก็ไม่รู้ ส่วนฉันมีน้องชาย

และไม่ได้คาดหวังอะไรจากพวกเขาเลย อย่างไรก็ตาม พอฉันเห็นว่าเธอยังอยู่ข้างหลัง ฉันก็หยุดรอ แม้จะกลัวมากก็ตาม

มีอะไรบางอย่างตั้งแต่ตอนนั้นแล้วที่ห้ามฉันไว้ไม่ให้ทิ้งเธอ ฉันไม่รู้จักเธอดี เราไม่เคยพูดกันเลยสักคำ ทั้งๆ ที่ซิงดีซิงเด่นกันตลอดเวลา ทั้งในและนอกห้องเรียน แต่ฉันรู้สึกอยู่เรื่อยๆ ว่า ถ้าฉันหนีไปพร้อมกับเด็กผู้หญิงคนอื่นๆ ฉันคงทิ้งอะไรบางอย่างของฉันไว้กับเธอ ซึ่งเธอจะไม่มีวันให้คืน

ตอนแรกฉันหลบอยู่หลังหัวมุม และชะโงกออกไปดูว่าลิลามาหรือยัง ครั้นเห็นว่าเธอไม่ขยับเขยื้อน จึงตั้งใจไปหาเธอ ส่งหินให้เธอ และขำตัวเองด้วย แต่ฉันขำอย่างไม่มีมันใจ ฉันทำอะไรมากมายหลายอย่างในชีวิต แต่ไม่เคยมันใจในสิ่งที่ทำเลย รู้สึกแยกห่างออกมาจากการกระทำของตัวเอง เล็กน้อยเสมอ ต่างจากลิลา เธอมีนิสัยเด็ดเดี่ยวมาตั้งแต่เด็กๆ ไม่แน่ใจว่าตั้งแต่ตอนหกเจ็ดขวบ หรือตอนที่เราขึ้นบันไดบ้านดอนอาคิลเลด้วยกัน ซึ่งขณะนั้นเธออายุย่างเก้าขวบ ไม่ว่าเธอจะทำตามปากกาฉายงชาติ หรือก้อนหินหรือจับราวบันไดมีดๆ ล้วนสื่อให้คิดว่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา เธอจะทำได้ไม่ลังเล ไม่ว่าจะเป็เน เอปากกาที่มตรงลงไปใในเนื้อไม้ของโต๊ะเรียน แจกก้อนกระดาษชุบหมึก ต่อยตีกับเด็กผู้ชายจากห้องไรท์องนา และขึ้นบันไดไปจนถึงประตูบ้านของดอนอาคิลเล

แก๊งนั้นมาจากเนินรางรถไฟ พวกเขาเก็บหินในรางสำรองไว้ เอ็นโซคนเป็นหัวหน้าเป็นเด็กอันตรายมาก อายุมากกว่าพวกเราอย่างน้อยสามปี เรียนซ้ำชั้น ผมบลอนด์ตัดเกเรียน นัยน์ตาสีอ่อน เขาเขวี้ยงหินขอบแหลมคมก้อนเล็กๆ อย่างแม่นยำ ส่วนลิลากียืนรอ เพื่อจะแสดงให้เห็นว่าเธอหลบมันได้อย่างไร เลยทำให้เขาэйโมโห จากนั้นเธอก็เขวี้ยงตบอย่างน่ากลัวพอกัน ครั้งหนึ่ง เราปาโดนข้อเท้าขวาของเขา ที่ฉันบอกว่า “เรา” ก็เพราะฉันเป็นคนส่งหินแบนๆ ขอบบิ่นให้ลิลา หินกรีดผิวของเอ็นโซเหมือนใบมีดโกน ทำให้เกิดรอยแดงๆ และมีเลือดไหลออกมาทันที เด็กชายมองบาดแผลที่ขา ฉันเห็นเขาถนัด ตอนนั้นเขาถือหินก้อนหนึ่งไว้ระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ แขนชูและกำลังจะเขวี้ยง แต่กลับหยุดชะงักอย่างงุนงง บรรดาเด็กผู้ชายลูกน้องของเขาก็มองเลือดด้วยสายตาไม่อยากเชื่อเหมือนกัน ส่วนลิลาไม่มีทีท่าว่า

ดีใจที่เขวี้ยงโดนเลยแม้แต่น้อย เธอก้มลงเก็บหินอีกก้อน ฉันคว้าแขนเธอไว้ นั่นเป็นการสัมผัสตัวกันครั้งแรกของเรา สัมผัสแบบบุบยับด้วยความตกใจกลัว ฉันสังหรณ์ใจว่าแก่นั้นจะยิ่งเหนียวเหนียวขึ้น จึงอยากให้เราถอยออกมา แต่ไม่ทันเสียแล้ว พอเอ็นโซหายจากอาการงุนงง เขาก็เขวี้ยงหินในมือทุกๆ ที่ข้อเท้าเลือดออก ฉันยังกำแขนลิลลาแน่นตอนที่หินโดนหน้าผากเธอแล้วกระซากเธอไปจากฉัน อึดใจต่อมา เธอนอนหัวแตกอยู่บนทางเท้า

4

เลือด ส่วนใหญ่แล้วจะได้แผลถึงเลือดออกก็หลังจากด่ากันอย่างหยาบซ้ำเลวทรามและลามกจนเปรต ชั้นตอนเป็นเช่นนั้นเสมอ ขนาดพ่อซึ่งฉันเห็นว่าเป็นคนดี ยังทั้งด่าและทั้งขู่เป็นประจำหากคนไหนแกบอกว่าเป็นโลก พ่อไม่ชอบชี้หน้าดอนอาคิลเลเป็นพิเศษ มีเรื่องให้ต่อว่าแกเสมอ และบางครั้งก็เอามือปิดหูฉัน ไม่ให้ฉันตกใจไปกับถ้อยคำหยาบของพ่อ เวลาพ่อเอ่ยถึงดอนอาคิลเลกับแม่ พ่อจะพูดว่า “ญาติแก” แต่แม่ปฏิเสธความสัมพันธ์ทางสายเลือด (เป็นญาติห่างๆ) นั่นทันที แล้วด่าเสริม ฉันกลัวเวลาพ่อกับแม่โกรธ แต่เหนืออื่นใด ฉันกลัวว่าดอนอาคิลเลจะหุทิพย์ ได้ยินแม้กระทั่งเสียงคนด่าอยู่ไกลๆ ฉันกลัวว่าแกจะมาฆ่าพ่อกับแม่

อย่างไรก็ตาม ศัตรูตัวฉกาจของดอนอาคิลเลไม่ใช่พ่อ แต่เป็นซินญอร์เปลูโซ ซึ่งเป็นช่างไม้ฝีมือเยี่ยมผู้ไม่เคยมีเงินเหลือเลย เพราะหาได้เท่าไรก็เอาไปเล่นพนันที่หลังบาร์โซลารารจนเกลี้ยง เปลูโซเป็นพ่อของเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนหนึ่งของเราชื่อ คาร์เมลลา และ บัสกวาเลฟี่ของเธอ กับลูกอีกสองคน พวกเขาสงสัยว่าพวกเรา บางครั้งฉันกับลิลลาก็เล่นด้วย แต่พวกเขาพยายามจะขโมยของของเราเป็นประจำ ทั้งในและนอกโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นปากกา ยางลบ และขนม ตอนกลับบ้านเนื้อตัวจึงมีรอยฟกช้ำเต็มไปหมด เพราะโดนพวกเขาทุบเข้าให้

เวลาเราเห็นซินญอร์เปลูโซ เราจะมีความรู้สึกว่าแกคือภาพของความสิ้นหวัง แกรมดตัวไปกับการพนัน แล้วก็อับอายขายหน้าประชาชนที่จนปัญญา ไม่รู้ว่าจะหาเลี้ยงครอบครัวอย่างไร ความล้มจมของแกนั้น แกถือว่าเป็นความผิดของดอนอาคิลเล ด้วยเหตุผลที่ไม่มีใครรู้ แกพุดรากับร่างกายลึกลับของเขาทำด้วยแม่เหล็ก ทว่าเขาแอบเอาเครื่องมือช่างไม้ของแกไปจนเกลี้ยง ทำให้ร้านแกรมดประโยชน์ แกด่าเขาว่าเอาตัวร้านของแกไปด้วย แล้วแปลงเป็นร้านซาลูเมเรีย ฉันทึกจินตนาการอยู่หลายปีว่าคิม เลื่อย ค้อน แทนจับชิ้นงาน และตะปูนับพันๆ ดอกถูกดุดล่อยเป็นฝูงโลหะ เข้าไปอยู่ในสสารที่ประกอบกันเป็นดอนอาคิลเล ฉันทเห็นภาพสสารนาขนิดออกมาจากร่างกายหยาบๆ และอู้อัยของดอนอาคิลเลอยู่นานปี ลอยเป็นฝูงอีกเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นซาลามิ ซีสปโรโวโลเน มอร์ตาแดลลา มันหมู และแฮม

เหตุการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้นในห้วงเวลาดำมืด ดอนอาคิลเลคงแสดงความเป็นปีศาจร้ายของแกออกมาให้เห็นจนหมดสิ้นก่อนที่เราจะเกิด ก่อน ลิลลาใช้คำนี้บ่อยๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน แต่ดูเหมือนว่า เธอไม่ได้สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนเราเท่าไรนัก เหตุการณ์เหล่านั้นส่วนใหญ่แล้วคลุมเครือ พวกผู้ใหญ่ถ้าไม่ปิดปากเงียบก็พุดจาจ้อจ้อๆ เธอสนใจเรื่องที่ว่า *ก่อน* จริงๆ มากกว่า สิ่งนี้เองที่สมัยนั้นทำให้เธองุนงง และบางครั้งถึงกับวุ่นวายใจ ตอนที่เรากลายเป็นเพื่อนกัน เธอพุดถึงเรื่อง *ก่อนเรา* อันพิลึกพิลั่นนั้นบ่อยมาก จนสุดท้ายก็ทำให้ฉันพลอยวุ่นวายใจตามไปด้วย วันเวลาที่ไม่มีเราอยู่ด้วยนั้นยาวนาน ยาวนานมาก เป็นวันเวลาที่ดอนอาคิลเลเผยให้ทุกคนเห็นว่าเขาคือคนอย่างไร นั่นคือเป็นสิ่งมีชีวิตที่ชั่วช้ารูปร่างกึ่งสัตว์กึ่งแร่ธาตุไม่แน่ชัด และดูเหมือนจะทำให้คนอื่นเลือดตกยางออก ในขณะที่ตัวแกเองไม่เคยเสียเลือดเลยสักหยด แม้แต่จะช่วนแกก็คงทำไม่ได้ด้วยซ้ำ

ตอนนั้นฉันกับลิลลานั้นจะอยู่ชั้นประถมสอง และยังไม่เคยเอ่ยปากพุดกันเลย มีเสียงเล่าลือว่า ที่หน้าโบสถ์ หลังพิธีมิสซา ซินญอร์เปลูโซตะโกนลั่นใส่ดอนอาคิลเลด้วยความโกรธ ดอนอาคิลเลเลยผละจากลูกชายคนโตสเตฟาโน ลูกสาวปิ่นุชชา ลูกชายอีกคนอัลฟอนโซ ซึ่งอยู่วัยเดียวกับพวกเรา และเมียแก่แล้วแสดงตัวในรูปทรงที่น่าขนลุกขนชันที่สุดของแกชั่วขณะหนึ่ง แกพุ่งตัว

เข้าไปเปลือโซ่ จับเขายกขึ้น แล้วเหวี่ยงใส่ต้นไม้ในสวน จากนั้นก็ทิ้งให้เขาอนสลบไปสลอยอย่างนั้น มีเลือดไหลออกจากบาดแผลนั้นบร้อยๆ แห่ง ทั้งที่หัวและทั่วตัว พ่อคนนำสงสารคนนั้นแม้แต่จะพูดว่า “ช่วยด้วย” ก็ยังทำไม่ได้

5

ฉันไม่กลัวหาวัยเด็กของเรา เพราะมันเต็มไปด้วยความรุนแรง เกิดเหตุการณ์สารพัดอย่างขึ้นกับเรา ทั้งในบ้านและนอกบ้าน ไม่เว้นแต่ละวัน แต่ฉันจำได้ว่าไม่เคยคิดเลยสักครั้งว่าชีวิตที่เราประสบนั้นอย่า่ผิดปกติอะไร ชีวิตเป็นเช่นนี้เท่านั้นเอง เราเติบโตมากับข้อบังคับที่ว่า ต้องทำให้คนอื่นลำบาก ก่อนที่คนอื่นจะทำให้เราลำบาก แน่ละว่าฉันชอบกิริยามารยาทสุภาพอ่อนโยนอย่างที่ครูกับบาทหลวงสั่งสอน แต่ฉันรู้สึกได้ว่า กิริยามารยาทเช่นนั้นไม่เหมาะกับชุมชนของเรา แม้ว่าเราจะเป็นผู้หญิงก็ตาม ผู้หญิงบรกกัณเองมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงดิงผมกัน ทำร้ายกัน การทำร้ายกันเป็นเชื้อโรค ตอนเด็กๆ ฉันนึกภาพบรรดาสัตว์ตัวเล็กจิ๋วจนแทบมองไม่เห็นมาที่ชุมชนของเราตอนกลางคืน พวกมันออกมาจากแอ่งน้ำ จากตุ้ร่ไฟที่เลิกใช้แล้วซึ่งอยู่ถัดจากเนินรางรถไฟไป จากหญ้าเหม็นๆ จากกบ จากซาลาแมนเดอร์ จากแมลงวัน จากหิน จากฝุ่น แล้วไปอยู่ในน้ำ ในอาหาร และในอากาศ ทำให้บรรดาแม่ ย่า และยายของเรา เกรี้ยวกราดเหมือนหมาหิวโซ่ ผู้หญิงติดเชื้อมากกว่าผู้ชาย เพราะแม้ผู้ชายจะบันดาลโทสะอยู่เรื่อยๆ แต่สุดท้ายก็สงบลง ขณะที่ผู้หญิงซึ่งดูภายนอกเงียบและโอนอ่อนผ่อนปรน แต่เวลาโมโหขึ้นมาจะแผลงฤทธิ์จนถึงที่สุดอย่างไม่ยอมหยุด

ลิลลาได้รับความกระทบกระเทือนใจจากสิ่งที่เกิดขึ้นกับเมลีนา คับปุซโซ่ ญาติของแม่เธอมาก ฉันเองก็ด้วย เมลีนาค้ายอยู่ในตึกหลังเดียวกับกับครอบครัวของเรา เธออยู่ชั้นสอง เธออยู่ชั้นสาม อายุเธอสามสิบต้นๆ มีลูกหกคน แต่เราารู้สึกว่าเธอเป็นหญิงแก่ สามมีอายุเท่าเธอ ทำงานขนล้งผักผลไม้